

KONINKLIJK

LGOG

samen de geschiedenis van LIMBURG ONTDEKKEN

Kring De Westelijke Mijnstreek

UITNODIGING

Activiteit: De Limburgse waterwegen en het belang ervan voor De Westelijke
Mijnstreek door Rouke van der Hoek

Wanneer: donderdag 25 juni aanvang 19.30 uur

Locatie: Odasingel 90, Sittard

De belangrijkste waterweg historische gezien in Limburg is natuurlijk de Maas. Er is veel gewerkt aan deze rivier, deels om de afvoer te verbeteren en overstromingen te voorkomen, deels om de capaciteit van de rivier als vaarweg te vergroten. De Maas is daardoor al lang geen natuurlijke rivier meer die vrij kan reageren op geologische en klimatologische condities. Met alle ingrepen, waaronder de van de Maas afgetakte kanalen, is de rivier 'een systeem' geworden.

De Maas bij Heusden anno 1970 met kribben, kribbakens en bakenbomen. Schilderij van Kees Bol, in bezit van R. van der Hoek,

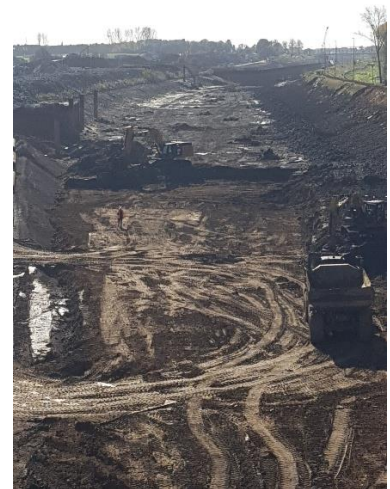
Een belangrijke aanjager van de ontwikkelingen was de opkomst van de steenkolenmijnen in Zuid-Limburg. Om de kolen efficiënt naar het noorden en westen te vervoeren werd de Maas tussen Maasbracht en Grave gekanaliseerd en werden twee verbindingskanalen gegraven: het Julianakanaal en het Maas-Waalkanaal. Het Julianakanaal tussen Maasbracht en Maastricht is een alternatief voor de veel kostbaardere kanalisatie van de Grensmaas. Er zijn rond 1911 zelfs plannen om vanuit het nog niet eens aangelegde Julianakanaal een zijkanaal naar Nuth te graven. Hier wordt echter van af gezien, met als gevolg dat de twee grote havencomplexen

langs het kanaal – Havens Born en Haven Stein – onderdeel gaan uitmaken van de infrastructuur van de Westelijke Mijnstreek. De betekenis van deze havens voor de regio is evident, tot op de dag van vandaag.

De hoogwaters van 1993 en 1995 leiden tot nieuwe initiatieven: het programma Maaswerken. Dit bestaat uit de volgende deelprojecten.

- Het plan Grensmaas voor Zuid-Limburg, tussen Maastricht en Roosteren. Dit behelst rivierverruiming op basis van grindwinning, gekoppeld aan de ontwikkeling van natuur.
- Het plan Zandmaas voor Midden en Noord-Limburg. Een plan dat als basis heeft de verdieping van de rivierbodem, om de doorstroom te verbeteren, gekoppeld aan een aantal nevengeulen en een retentiegebied.
- Het plan Maasroute, dat gelijktijdig met bovenstaande werken moet worden uitgevoerd en tot doel heeft de vaarweg (Maas en Julianakanaal) bevaarbaar te maken voor twee baks duwvaart: twee bakken van 80 meter, voortgeduwd door een duwschip.

In de lezing zal eerst aandacht besteed worden aan de historische Maas en de reeks van ingrepen uit het verdere verleden. Vervolgens zal worden ingegaan op de Maaskanalatie en de aanleg van het Julianakanaal. In het tweede deel zal Maaswerken aan de orde komen, het Grensmaasproject natuurlijk, maar zeker ook de Maasroute met de perikelen rond het Julianakanaal. Wat gebeurde er tijdens de uitvoering en welke (geologische) omstandigheden maakten het nodig om het kanaal tussen Berg en Born in den droge uit te voeren.

Julianakanaal dicht, oktober 2024
Foto R. van der Hoek.

Over de spreker

De lezing wordt verzorgd door Rouke van der Hoek.

Hij heeft deze transformatie van een rivier – de Maas – beschreven in het boek: “De Maas van rivier naar systeem”.

De kennis en inspiratie hiervoor haalde hij uit zijn werk voor de projectorganisatie Maaswerken binnen Rijkswaterstaat (uitvoeringorganisatie van het Nederlandse ministerie van Infrastructuur en Waterstaat). Hij maakte acht jaar deel uit van het projectteam dat de verruiming van het Julianakanaal heeft voorbereid en begeleid – en zal met veel genoegen de bijzonderheden van dit project met de aanwezigen doornemen.

Aanmelden voor deze lezing kan via [deze link](#).

Volgende lezing: 24 september Bruinkoolwinning in de Mijnstreek door Paul Borger

Met vriendelijke groet,

Het bestuur

sponsor van Kring De Westelijke Mijnstreek van het Koninklijk LGOG